

IGANDEETAN IRTETZEN DA

BIZKAIKO ETA GUIPUZKOAKO EUSKERAZ EGUINA

DOMEKETAN URTETEN DAU

1902-ko Jorrala-ren
27.ºEuskalerrian, iru peseta urtean.—Erdalerrian, sei peseta urtean.
Guei Bakocha, Chakur chiki bat.1902-ko Jorrala-ren
27.º

IBAIZABAL-en Echea: Bilbon—Dendari Kalean (Calle de la Tendería) 19—Jaun José Astuy-renean.

Eskutitz edo karta guztiak zuzendu beitez artezkariaren echera: Tívoli, letra B, 2.º derecha.

AUTU (1) BAT

—Ze periodiku daroazu or?
—Aa? Artuizu ta irakurizu.
—Aaa... bai! IBAIZABAL; or Bilbo aldean zereguin guichi daukenen batzuk aterariko papela.

—Aren zereguinen barririk eztauk; baiña len zereguin barik egon badira be, gaur eztauke euren lepoen ganean zereguin makala.

—Bai, debaldeko zereguina.

—Euren alderako, dubakoa baiño charrago izan leike, bada arazo orretan dirua gastau, burua nekatu ta pazientzia galduteko zorian jarri dira; euskaldun zintzoen alderako ezta dubakoa, bada euskeraz irakurten eta euskerea maitatzen ikasi eraguingo deuskue, beronen edertasunak erakutsiaz; zu lango euskaldun uzte-lentzat bakarrik izango da debaldekoa.

—Ni euskaldun uztela? Eztot guichi sentiduten neuri ori esatea; zu ta periodiku orren eguilleak baizen euskaldun garbia naz ni, jatorriz eta izatez.

—Jatorriz izan zinaike; izatez ez.

—Izan ez?

—Ez!

—Guizona; pazientzia galdu baiño len esaidazu zegaitik.

—Biok galdu eztaigun guero.....! Sorbalda ganetan buruaren ordezkalabaza bat daukana izan ezik, eztauiñok ukatuko Euskalerria ta Euskerrea alkarri ain lotuta dagozala, guichi gora beera zein da gorputza ta arimea leguez. Euskera bagako Euskalerria ta arima bagako gorputza, aren baten.

—Neuk be badiñot ori...

—Beraz, al daben guñoan euskeraren alde lanean dabillena ta languille oni zelanbait lagunduten deusana, Euskalerriaren alde dabiz eta euskaldun ontzat artu daiekguz; languille orri kontra eguiten deusana, barriz, Euskalerriaren kontra dabill eta ezta euskaldun ona; charra baiño.

—Nik kontra eguiten deutseet ala?

—Orain zatoz itaune orregaz? Ondiño esango dozu euren alde zabilatzala; aizorratz (2) ori beste alderantzia etejoatzun nago.

—Ze aizorratz eta ze demoniño! Zu besteko euskalduna neu be banaz; eta diñotsut, obeagoak balitzaz neuk be artuko neukezala euskerazko papela.

—Obeagoak balitzaz... achaki merkea da ori adiskidia, ta ezteutsu asko balio: Bat, bakar bat irakurri etedozu guero?

—Bai, leidu dot eta nik eztok aditzen papel orrek dakarren euskera; adituteko moduan eguin beie ta orduan berba eguingo dogu.

—Zein guei edo numero ikusi zenduan eta zer etzenduan aditu esaidazu; neuk daukadaz batu ta gordeta guei guztiak, eta ikusiko dogu eguia dan edo ezta esan dozuna.

—Zu nire jueza zara ala? Mutikoak eskola-maisuaren aurrean leguez, zure aurrean esaminea pasau bear etedot?

—Bai bada; guizonak guertu egon bear dau, esan daben berbea ziurtuteko. Esan dozu irakurri dozula ta eztozula aditu; ziurtuidazu ori.

—Barriketako gogorik eztaukat eta ichidazu bakean.

—Erren bat baiño guzurti bat ariñago atrapatzen dala, ja zelango eguia dan! Jaungoikoari eskerrak, euskaldun onak be badagoz, eta ez guichi, ta uste izateko da Euskalerria bizi izango dala aurrerantzean, kanpoko arerio zitalak eta eheko arerio zitalagoak gura izan ezarren. Bai, orche amurruz tripak jaten egon bear dozue guztiok.

—Barriketa guichi joidazu... igu zitalak! igu, amurruz tripak jaten Euskalerria bizi izanagaitik! Gueure foruakaitik urten bearra iñoz etorriko balitz, zuk baiño lenago urtengo neuke; orduanche ikusiko guenduke nor nor garean; orduanche ezagutuko litzakez euskaldun zintzuak nortzuk direan, ez orain zuek darabilzuezan koplakaz.

—Gauza bat esan eta amaitutera noa. Eguin daigun, iñoz, zuk diñozun garai edo okasiño ori etorri leitekela; bururatuten jat eta nire ustez naiñori bururatuko jako ausse: guichi-rako eztana, askotarako zelan izan leike? Jarri koskor bat eroan ezin edo gura eztabenak zelan eroan leike Ambotoko acha? Euskeraren alde ta beraz Euskalerriaren alde, nekecho chiki chiki bat artuteko eztana ta lauzuriko ziztrin batzuk minduten

dabena, zelan sinistu guertu egon leitekela bere ondasunak eta biziraiñokoa galduteko, galdu bear balitzaz, Euskalerriaren alde? Ori, zeure amamak sinistu daizula, adiskidechoa. Berbakazko Erri-zaletasunaz iñor malmuzkatu edo engañau gura izan ezkerro, artuizu bidea egoi-alde-ra; euskalduna buru aztunekoa da aizeaz bakarrik orbela leguez batetik bestera erabilteko.

BLOA.

UDA BERRIKO GOIZ BATEK

Iratarguia lotsaturikan odei bitarte batean eguzki arguien bildurraz dago arguitasun makalean; bere alboan goizeko izarra dago ziargui betean ta egun berriko argui gartsua biak estali bearrean.

Chorien kantak baso berdean badantzutaz pozkitsuak errekachoak limuriturik erezten ditu doñuak Eguillearen altsutasuna adierazo nairikan esanaz.... ibego! izatearen jabe dana bakarrikan.

Zugaitz adarrak asi dirade ostroz ta loraz apaintzen soloan ere gari berriak jaiki aundian ernetzen; egui ta larrak, egal ta erpiñak bedar berdeaz jantzitzen; usaiñ gozozko intzaz lorea aize bigunak laztantzen.

Ardi ochanak agueritzen dira ule zuriez jantzirik, munoan dabilz gora ta bera bazka berria jan nairik; arkumechuak jolaz saltoka jarraitzen dio amari; arzain zintzoa pozez beterik ondoren doa kantari.

Igaro degu negu illuna luze amai-ezgarria, edur zurien ur ujoitsuak mendian bera joan dira, eramarikan beren aurrean arkitu duten guztia oñast-arrien biztasunekin ichaso zabal aundira.

¡Uda berria...! Zuk darakarzu

bizi berri bat lurrera, zorionez ta gaiez beterik urte-oro agueritzen zera lur inguruko bazter guztiak pozkidu ta alaitutera negu beltzaren neke minhorrak guri aztu eraguitera.

Bakar bakarrik nere biotza ez da uda-berritutzen erorten zaizkan ostro igarrak gueiago ez dira agueritzen; berotu bearra zu ikusirik gueiago zait otzitzen, igarotako urte berdeak zaizkitalako oroitzen.

Onik aurrera beti negua izango da neretako oztroz ta lorez nere bizia ez da gueiago jantziko, bat bakarrikan gueldituko zait beñ-ere ez dana igartuko: Euskereari diotan grina beñ-ere ez zaitena joango Lurra laga ta beste mundutik euskeraz det kantatuko; Euskeraren atzeguinekin andik naiz ere poztuko eta Euskera maite gozoa etsaiak baluteke ilko nere bularra zulaturikan an jama! nuke gordeko

JOSÉ ELIZONDO

Deban abere-illaren 22-garrenean.

EUSKALDUN ERDALZALEA

DON PARASERBIR AUSTE

I

—Chomiñ.

—Zer nai dezu? Antoni.

—Zein dira bi Jaun oiek?

—Gazte ori, Gutierrez, Diputagaia, bart sermoia kontsejuan eguiñ zuana.

—Erderaz?

—Bai.

—Nork entenditzeko?

—Beste orrek adieraziko omen digu euskeraz, ark erderaz esan zuana.

—Nor degu guero beste ori?

—Don Anton Artegui.

—Zein? Gaztameras?

—Isso, len ziran kontu oiek: orain da Don Anton, Alkate-gaia.

—Bai ederki eman ere; orain lau urteraño gazta-saltzen ta...

—Eta zer? Laster alkate.

(1) Autua da, bi edo gusingoren artean eguiten dan berbaldia.

(2) Aizorratz da *celetea* bazueentzez.

—Eztaukagu ezer esateko.
 —Ba, orduan... issilik egon.
 —Erraz da, alajaina...
 —Bai ba: ezer esateko ez daukanak, issilik egon bear.
 —Eta beguira: sonbrellu luze ori, goitik idikia al du?
 —Ez: ichia, besteak bezela.
 —Obe luke ba, idikia balu.
 —Zertako?
 —Labeak ere chiminia, goitik idikia izaten du, kia ateratzeko ta, Gaztanberazen buruko kiak aterakobadira...
 —Issilik zaude, emakumea; kabalero bat eguini dago orain ta.
 —Erderaz ezerki badaki?
 —Ezer? Orretan dago ba mutilla; beñepeñ «para serbir á uste» egunian milla aldiz esaten digu ta...
 —Eta beste gauzarik?
 —Askorik ez du jakin bear: beñepeñ Gutierrez esateko ere Goitarres esaten du ta....
 —Nora ote dijaz?
 —Trenera noski: Gutierrezek bigar Madrillen egon bear omen du ta...
 —Eta Gaztambras alkate eguin bear dezue?
 —Bearko eguin.
 —Ai; Santo Tomás, gure Patroia! Zuk ikusita bada ere sinistu zenduan, baña nik ikusita ere eziñ nezake sinistu.

II

—Conque, D. Antonio....
 —Para servir á V. Sr. Goitarres.
 —Espero en su poderosa influencia.
 —Inpruentsia no es pues todopoderoso, pero el posillbe haser y... adelante, para servir á V.
 —Vaya; no sea tan modesto.
 —Molestia no es, sino verdat limpio para servir á V.
 —Pues ya sabe, que puede mandar cuanto quiera, y á Dios.
 —Peliz viaje para servir á V.; yo á su exposición aqui siempre.

III

Apari andi bat eman zien Don Antonen, bera Alkate eguiteko zeudenai; eta eman bazien, eman zien, zorionean, edo zori gaitzean; bada bete-bete eguin ziranean asi zitzaizkion galdeka.

—Ea ba oranche D. Antonio; zer esaten digun lengo arratseko sermoiaren gaitian.

—Zer gañe ta zer azpi! Etzenduten aditu?

—Bai Jauna, baña nola erderazkoa zan, erdaldun chikichoak guera gu ta....

—Zer nai dezue ba nik esatea?

—Ark esan zuan biba Patria, eta guk berriz eztakigu Patria ori zer dan eta jakin eguin nai ba, Jauna.

(Emen ziran estutasunak, zer erantzun jakin ezta, baña ala ere minutu batzuen buruan esan zien.)

—Patria zer dan eztakizue?

—Ez ba Jauna.

—Eztezue errezatzen?

—Bai Jauna.

—Gloria Patria.... eztakizue?

—Bai Jauna.
 —Orisse dezue ba guzia.
 —Ori al da?
 —Orisse bakar-bakar, rik.
 —Eta zer esan nai du ba abajo errazion-ek? (1)

(Beste estutasun bat. Buruari ondo atz eguinta, esan zuan.)

—Eztala beti zurrutian egon bear: languilleak obe duala errazioa dirutan artzea.

(Emen asi ziran mormoretak: eta guero galdetu zioten.)

—Zer esan nai du abajo burtesia-k. (2)

(Buruauste andiak Don Anton guzajoarentzat, baña ala ere erantzun zien.)

—Burtesi ta burtirrintzi ta orrelakoak poliki-poliki kendu eguin bear dirala.

—Eta gaztaña sagar ta orrelakoak, zerekin garraiatu?

—Zerbaitere izango dek, eta etzaitzte estutu.

—Kentzen errazago izango da guero, ordañak jartzen baño-esan zuan Pachi balustrek.

—Issilik ago, astaputza, ik eztakik ezer-erantzun zion Don Paraserbir Austé-k (Au zan aspaldian ematen zioten izena Don Antoni.)

—Eta zer esan nai du abajo errikos (3) ek?

(Ona emen buruausterik andiena. Gora beguira jarrita esan zuan nozpaitere)

—Erriko pocha edo derechoak kendu eguin bear dirala.

—Eta erriko kastuak nundik pagatu?

—Emen etziok beste gauzaren bearrik, Goitarresen esan duana eguitea baño. Ura diputau ta ni alkate jartzen gueranian, ikusiko dezue, nola eguingo degun guziok ondo izateko bidea.

—Errazioak kendu, burtesiak kendu, erriko derechoak kendu eta ondo izan? Bai... jadarra!

Emen asi ziran mormoretak, eta errietan, alkar entenditzen etzuten; aulkiak, maiak, kocharak, plater eta gañerakoak, osorik edo apurtuak, an zebiltzan bueltaka, eziñ ezagutu zitekean ingueles ala rusoz itz eguiten zuten; eta azkenik deitu zuan deadar andiaz Pachi balustrek, abajo Gaztambras: abajo, abajo erantzun zuten guziak eta nola bait ere paketu ziran.

Don Paraserbir Austé nun zanik inork etzekian, bada ezkutatu zan inork oartu gabe.

Erabaki zuten Pachi Balustre alkate eguitea, eta Paraserbir Austeri eskribitu zioten:

Erderaz jakin gabe

Dakizula uste,

Lan onek eman dizu

Askok buruauste;

Alkate jartzen degu

Guk Pachi Balustre

(1) Abajo la reacción.

(2) Abajo la burguesía.

(3) Abajo los ricos.

Datorren urtian zu,
 Paraserbir Austé

P. M.

1902 ko Jorralaren 21 ean.

SURANGUILLA ETA BAREA

Arratz batean baturikanen lagun denak elkarrekin apaldu, eta arrotu ziran edari biziarekin guitarra eta biolin jotzen batzuek zioten eta besteak soñu antzerka ankari berriz eraguin.

Festa ortarako gauza etzana zuten barea bakarria bildur zalako dantzan nekatu eta galtzeko indarra denai beguira anchen zegoan aterarikan adarra lagun choroen ibillerari eguinaz naiko algara.

Suranguillak chit aserraturik itz eguin zion onela:

«Iruitzen zadak gure kontura farra eguiten dekala, issilik ago, begui ondoa ausiko diat bestela, mundura jaio bizirik eta zertan aiz orren motela?»

Guero barea itz erguel oiek oso zuten aserratu ta suranguillaz bengatutzeko asmoak zituen artu esanaz: «nere pizkortasuna

eztek oraindik progatu kanpantorrean puntara nai dek zein lenago allegatu?»

Ta suranguillak erantzun zion nai zuenean asteko, beren lagunak zaletu ziran festa ori ikusteko

bieri ondo beguiratuta etzuen inork asteko

motel bat gauza izaterik, ain pizeorrari irabazteko.

Arri leunezko kanpantorra asirik intzez bustitzen, suranguillantzat nekosua ta barearentzat ona zen, guirliz beteaz bide guzia zuten chit zuzen seguitzen baña besteak irristatuta nonnaitikan zan amiltzen.

Abiatuta beti amildu suranguilla zan azpeltu, barrendik bide ohea zala guero zitzaion oroituz esanaz: «buruz pensatu faltan zertako ankak nekatu?» egun sentia da ta elizaiak (1) atea idikiko du.

Goiz-aldea zan eta asirik eguna zabaldutza eliz barrena sartu zan norbait argui-eskilla jotzera, ate zabala ikusirikan eta billatu eskallera, askarrago ezin zuen moduan igo zan kanpantorrera.

Askok nekatu eta ondoren

(1) Elizate=sacerdotari.

iriehirikan torrera asuasa ezin artu zuela anchen zegoan barea suranguilla ere igo zan noizbait iberanduago ordean penacho zuen galtzea ezik gañera farrez jendea.

Aserreturik oso batetan muturrak zuten pagatu eta aien golpe soñuetara jende asko zan juntatu, elizaiak ere bula andia torrean zuen nabaitu zer pasa otezan ikusitzera presaka zan abiatu.

Ari ziraden biak elkarri emanaz muturrekuak, kolera andia ekarri zuen elizai guizarajuak kanpantorreko lanak eraguin zuen arren ostikuak goitikan beera joan ziran biak ta ausi zituzten lepuak.

Alaitasunak azkenerako toki charrena jo zuten apustu edo proga guziak ez dira onak izaten barea eta suranguilla leil lagunak omen ziraden, baña gueroztik chit adiskide ez dira nozki izaten.

PEDRO AGUIRRE (ATAUNDARRA).

Lezon.

ERDIZ ERDI

Italiako markes batek eroan eban zan bein baten bere adiskide batzuk bazkaritara. Eurakaz berbetan egoala markes ori sartu zan arin arinka eurak egozan guelara (edo jatokira edo bazkatokira) echeko otsein-nagusia (mayordomoa) eta diñotso markesari.

—Jauna, or dago arrantzalerik miragarriena, eta dakar Italia aldean dagoan arrainik ederrena, baña beragan eskatuten dau sari bat.

—Ezeik ardurarik izan sariagaitik erantzun eutsan markesak ordaindu eguiok eskatzen daben beste.

—Eguingo neban, jauna, baña eztaun nai dirurik.

—Zer ba?

—Eun makillada, jauna, billossian, eta diño eztabela bape guichituko bere saria.

Aguindu eutsan markesak otsein-nagusari ekarri eiela arrantzalea eurakana.

—Ori da arrainen ederra! esan eben guztiak ikusi ebenean.

—Zer nai dozu bedorregaitik, adididea? itandu eutsan markesak. Zeuk nai dozun guztia emongo deusut.

—Chanpon bat be ez, jauna; eztot nai dirurik. Arrain au nai badozu, aguinduizu emon daidezala eun makillada bizkar billossian; osterantzean banoa beste alde batera berau saltzen.

—Eztot nai arrain eder au barik guelditu, eta emon daiogun ba guizon

oneri berak nai dabena. ¡Ja mutillak!
—ots-eguin eban markesak—emon
oneri eskatzen dabena, baiña ez in-
dartsu ezpada gueldirochu, miñ an-
dirik eguin barik.

Billosstu zan arrantzalea, ta otsei-
ña bere lanean asteko egoala:

—Adiskidea,—esan eutsan arran-
tzaleak—kontau ondo, bada ots bat
be eztot nai bear direanetatik ga-
nera.

Azkenez otseñak emon entsanean
berrogueta amargarren makilladea:
¡Gueldi! ots eguin eban arrantzaleak,
naikoa dodaz; neure erdiak artu do-
daz.

—¿Zeure erdiak diñozu? itandu
eutsan markesak ¿zer esan nai dozu
orregaz?

—Lagun bi gareala artu-emononen
irabazia *erdiz-erdi* banatu edo parti-
duteko: ta elitzateke ondo izango ma-
killada bakar bat ostutea nire lagu-
nari bere partetik.

—¿Eta nor dozu ba laguna?

—Atezaiña, jauna, jauregui onen
ate-nagusia jagoten dagoana. Ezteust
ichi nai izan jaureguian sartzen, a-
rrain onen sari erdia emongo ezpa-
neutsan.

—¿Ori be bai! esan eban markesak
barreka—emongo jako ba erdia ez
eze zor jakon baiño birritan gueiago.

Ekarri eben otsein bik atezaiña, ta
narru gorrian ipinirik berotu eutseen
bizkarra San Bartolome baten an-
tzean jarri arte. Guero markesak
aguidu eban sari on bat emoteko
arrantzaleari, berak eguin eutsan
mesedeagaitik.

JUAN-KURUTZ

BARREGARRIKERIAK

(Pepe Artolari donkituak)

I

Ikasla ikastuna

- ¿Nora zoziaz aín ariñ?
- Echera eskolatik.
- ¿Eskolara aspaldion
alzabiltz?
- ¿Gaztik.
- Ta ¿gaztik ona zeinbat.
da ikasi dozuná?
- Eskolara-bidea
ikasi dot, jauna.

II

Ames-kontuak

- ¿Ezta bart ein dodana
amesa makala
- ¿Zer ames dozu ba egiñ?
- Asto bat nazala.
- Etzan amesa izango...
- ¿Baietz!!
- Dana dala,
bart neban egiñ ames
Algortan nintzala,
surragaz barriz Londres
ukutu nebala.
- ¿Orisse bai benetan
amesa izan zala!
- ¿Nik ein dodana baiño

¿ndiago eztala!...
Nik bart ein neban ames
illik n engoala,
ta *ondra*.⁽¹⁾ ordainduteko...
biztu egiñ pintzala
—(1) (1) (1) (1)
—¿Bart nik einiko amesa
zer dala, zer dala?
—Eztakigu, entzun barik,
Jomanu mazala,
—Bart neban egiñ ames...
ames ein nebela.

III

Loti baten arrazoiak

—¿Zertan aín belu iagi
egiten az mutill?
Amarrak oin io dabez
ta oindik lotan abill
Lar belu iagiten az
¿Zergaitik?...
—¿Nai du entzun?

Bada bart lar goizetik
nazalako ba... etzun.

IV

¿Oíñez? Oíñ... ez, oíñ ez

—Bilbora noia, Peru.
Ezer nai badozu
Bilbotik ekarte...
—¿Orain Bilbora zu?
Suburdirik eztago.
¿Zelan zoziaz? ¿Oíñez?
—¿Oíñez diñozu, Peru?
¿Oíñez? Oíñ... ez, oíñ ez.

PAULO ZAMARRIPA TA URAGA

ASTEKO BERRIAK

Bizkaian

Joan dan martitzenean batu zan Bil-
bon Bizkaiko Laguntza-Batzarra (1),
ta artu ebazan erabagülen batzuk ba-
soen ganean; onek gorde, jagon, eta
murri dagozanak landaraz beteteko
neurriak artzen asi dira.

Arazo orretan opa deutsegu Ba-
tzar-guizon orreñi izan leiteken aini-
erarik onena; ia noz edo noz ikusten
doguzan gure mendi ederrak basoz
estalduta, anehiña (ta gaur be bai
leku batzuetan) egoten eizirean le-
guez.

Martitzen 22-garrenean euki eben
euskaldun erromesak Meza ospetsu
bat, Gure Jaunak *Aila gurea* irakatsi
eban lekuan dagoan Elizan. Meza bi-
tartekeo berbaldia euskeraz eguin
eban Roman Pagoaga abadeak.

Eliza onetan zan ipinteko *Aila gu-
rea* euskeraz; eta ipinten ei-eragoien
erromesak leku atatik urten ebenean,
telegramak diñoenez.

Datorren baguillean guertu egon-
go eida ichasorako, «*Ama Begona-
koa*»-ren izenaz, «*Sota eta Aznar*»
derichon Baltzu edo *Compañia*-k
aguiduta eukan ontzia Euskalerriko
pilituen ikaskuntzarako.

Ontzi orretan ikasten ibilteagaitik
ezta ezer pagau bear; jan-edana be
ugazaben kontura da, ta onezaz ga-
nera ontzian guztiak eroango dabean
soineko bardina, dubarik emongo
deutse ikasla bakochari.

(1) Laguntza ipini dot orderazko Agricultura-ren
ordez. Ez berba bati ta ez bestea adituko dabe gure ne-
kazariak; bardiñean obo da euskalerriko erabiltzi, aurre-
tik azaldu ezkeror zer esan gura dabon.

Laguntza da lurra landuten dabena, arguñia arria
landuten dabena leguez; ta *laguntza* lurra landuten
dabonaren ofizioa, *arguñia* arguñaren ofizioa dan
leguez.

Beraz Bizkaiko Laguntza-Batzarra izango da orderaz
«Junta de Agricultura de Vizcaya».

Ontzi barruko arautegua (erregla-
mentua), nun dagozan argui argui
ikaslen eguinbearrak edo obligazi-
ñoak, aguri dago ikusi gura dabe-
nentzat, Ontzi-Beguirakuntza (1) deri-
chon Baltzu orren ofizietan.

Datorren illaren 20-ra arte dauke
epea edo plazoa eskabidea eguin eta
aurkeztuteko, ontzi atan ikasla izan
gura dabeanak.

Guipuzkoan

Lengo gure guei batean esan gue-
nuen bezela, Donostiako Biltoki Na-
gusiari ospatuko da Maiatzaren 10.^a
euskera utsezko jaialdi bat.

Biltoki ori errematean dadukanari
eskatu diote baimena, eta baietz eran-
tzun du gogo ederrarekin.

Aguertuko dira bi jostirudi edo *co-
media*; bat, «*Aitona, Aitona*» Ganboa-
rena, bestea «*Bishente*» gure lagun-
tzaille ta adiskide maite Pepe Artola-
rena.

Bertsolari batzaldia ere eguingo
dute. Jaialdi onetarako saiuetan asi
omendirade.

Lengo asteko ostegunean Orkolaga
abade jaunak, eguraldi-jakindearen
ganean, eguin zuen berbaldia Donos-
tiako «*Bellas Artes*» deitzen Batzo-
kian, beren *Boletín*-ean osorik argui-
taratzea erabagui dute uri artako
«errialdearen adiskideen Elkarteak».

Irakurritzen degu Donostiako al-
bistari batean:

Oraintsuan Urgull mendian landa-
tutako zugaitz edo arbolacho gueie-
nak galdu bear dute. *Concha*-aldera
beguira dagozanak bakarrik lurra
artu dute; berriz ichaso aldera begui-
ra dagozan guztiak eztute bizi ichu-
rarik ere.

Erdalerrietan

Barcelonan, «*Lliga Regionalista*»
derichon Batzakuntzeak gogoratu
dan Bartolome Robert eta Iarزابال
izan zanaren talluntza edo *estatua* bat
oreguita, ta onetarako suskriziñoa
idigui dan. Berrialase igo dan amar
milla oguerlekora.

Katalanen poeta andia, Jazinto
Verdaguer abadea, guissorik dago ta
gaisso aztinaz aspaldi onetan; eta
guizajoak ezeukan lauzuriko bat. Ori
jakin orduko Barzelonako jente as-
kok eskiñi dan dirua bear daben
guztiari aurre emoteko. Uri andi ata-
ko Ayuntamentuak artu dan eraba-
guia, gaurtik aurrera biziteko lain
emotea Verdaguer-eri.

Ondo eguin dabe. Lotsagarri izan-
go zan, katalanen berbetea ain gora
jazo daben guizona goseak illik eu-
kilea.

Boerrak eta Inguelesak esan-eran-
tzunetan eidakiz bakeak eguiteko.
Jaungoikoak gura izango al dau.

Ibilli ta ibilli, Boerrak bigundu
eguin dabe inguelesa, indartsua izan
arren. Zeinbat eguiten daben ondo
bat eguinik egoteak eta prakak era-
bilden jakiteak! Gaur egunean, Boe-
rren ondoan jarteko Erririk ezta-
zaugu.

IZKIRIMIRIAK

Mutiko batek, pelotan ziarduala,
apurtu zuen eskolako kristal bat.
Urrengo egunean, joan zan bildurrez
eskolara, eta maissuak galdetu zion:

—¿Zeñek eguin zuan zerua?

Mutikoa ain zegoan bildurtuta eze,
usterik galdetu ziola kristalagaitik
erantzun zion:—Jauna, nik ez.

(1) *Inspección de Vaporés.*
(2) *Sociedad de amigos del país.*

Maisuak oso arriturik:—¿Zeñek ba?
Orduan len baño gueiago bildur-
tuta, erantzun zion mutikoak krista-
lera beguira:

—Jauna nik eguin neban bai, baño
gueiago eztet eguingo.

JUAN DABILLAZAK.

Juan Premiñ Aiakoa zan ta ango
Erretorearen anaia. Bein joan zi-
tzaion anaiari eskatutza sei anega
arto familiarako, eta etziozkan eman,
nonbait lenbiziko aldiz etzan izangota.

Andik laster eizean zebillela topoz
topo eguin zuan Juan Premiñek Erre-
torearekin eta:

—¿Noruntz, anai?

—Illtzen laguntzera nioak.

—Ala Jainkoa, illtzen laguntzeko
obea aiz i bizitzen laguntzeko baiño.

M.

—Aita, ¿kandela churiak zerekin
eguiten ditue?

—Mantekillakin, seme!

—¿Eta gorriak?

—Idien odolekin, astoa!

—Beraz diozu, ontasun guziak par-
titu eguin bear dirala.

—Bai, Jauna; zergatik desberdiñ
ontan ezin guindezke bizi.

—¿Baña eztezu ikusten ori ez lite-
kela izan?

—Bai, jauna, bai; ala komeni da,
bada neri tokatzen zaitenekin parti-
zio ortan eta nik ditudan lurrekin,
ederki biziko naiz, ederkil!

V. L.

Bein batean, aguidu zioten arotz
bateri, ildako batentzat kaja edo ze-
rraldoa eguiteko.

Esan bezela, onek eguin zuenean
zerraldo ori joan zan bizkarrean
zuela aguidu zioten echera, eta atea
jo ondorean galdetu zuen:

—¿Gaur ill dana emen bizi al da?

Beste batean, Pachiko bere zaldia
artuta joan zan illtzegeñarengana
bi saku illtzen billa.

Zaldi ganean jarri zubenean saku
bat, irudi zitzaion karga aundi sama-
rra zala bere zaldi aul arentzat bes-
tea jartzean, eta esan zion zaldi gañe-
tik illtzegeñileari:

—Adizak i; beste saku ori erama-
teko indarririk eztuela izango nere
zaldiak uste diat eta ekarri zak one-
ra, nik eramango diat bizkarrean.

Bideko koska batean zegoan esse-
rita arratzalde batean Erramoncho
eta andikan piskabatera etorri zan
guiza seme bat, eta galdetu zion
Erramonchori:

—¿Emendik urrengo errira zeinbat
denbora dago?

—Zoaz aurrera, eratzun zion Erra-
monchok.

—Bañan esaten dizut emendik
urrengo errira, zeinbat denboran iri-
chiko naizen.

—Seguizazu aurrera, guizona.

Au aditu zionean Erramonchori,

osoro aserraturik asi zan ibiltzen
guizon ori garbo aundiarekin, eta or-
duan Erramonchok atzetik ojuka
esan zion:

—Orrela joaten bazera bide gu-
zian, iru ordu laurden bañan lenago
iriehiko zera erri ortara.

ANDRES AMONARRIZ

Pello luzaro miñez
egonik eehean,
irten zan kalerañon
igande goizean;
kalean arkitu zan
sendakiñarekin,
zeñek galdeera bat
zion bertan eguin;
Ea *apetitorik*
etorri zitzaion.

—Jauna oraíndik ez,
(ark erantzun zuan)
—Bada kontuz ibilli.
eta len bait len joan,
zuk eguin bear dezu
gauza ariña jan.

—¡Au da istillua!
Ariña jatekotan
Jauna... ¡Barkillua!!

PEPE ARTOLA

ASTO JABEA

Baserritar bat zegoñ
burni-bide batian
billetiak saldutzen
ziraden atian.

Dio saltzalleari
izkunuz zakarrian:
—Billete bat joan dedin
astoa trenian.

—Zuretzat ere bestia
bear degu ordian.
—Ez jauna, astoa joango da
koche barrenian
ta ni joango naiz berriz
astoaren gañian

ENRIKE ELIZECHEA

IGARKIZUNAK

I

Baserricho baten bein bizi ziran
amakin iru alaba; bururatu jakon
amari jakin bear ebala, zeinbat ekien
beraren iru alabak, eta esan eutsen
modu onetan: irurok joan bear dozue
azokara arrautza batzuek saltzera,
eta salduko dozuez banaka nai talde-
ka bardin prezietan, eta ekarri di-
rua bardin irurok.

Lenengoari emon eutsazan berro-
guei ta amar arratza.

Bigarrenari, ogei ta amar.

Irugarrenari, amar.

¿Zeinbaten saldu zituen, eta zein-
bat artu eban bakoçhak?

MARKINAKO GAZTEK.

II

*Bat iru utza dezu
eta bat bi urri,
dana zeinbait otedan
or zedorrek neurri.*

L. HOYA.

III

KO

LUA

PEPE ARTOLA.

Lengo astekoen epaiak: Lenengoa
Sartuta dagozala; bigarrena, *Anka*;
irugarrena, *Bi batel kai erdian*.

Igarri dabez: lenengoa ta bigarre-
na, Ondarroako Markuerkiagak eta
Iurretako Madariagak Onatiko
Chanchiku batek; bigarrena ta iru-
garrena, Donostiako Julik, eta Ar-
tolak, eta L. Oya-k era onetan bialdu
deuskuez epaiak:

Bi batel kai erdian

amabi ezikan

edozeñek lezake

arki Donostian.

Bañan telegrafoko

arien bitartez

eeheak bialtzea

saritzat emanez...

!Guizona! Yanke errian

zarra naiz ikustez.

Obe luke Iraolak

asko garaietan

alkarrekin gueraden

otordu aietan

Ollauri ta Palacios

andre *Josepari*

(guizarteak dadukan

gauza onenari)

eskatu bere kontu

botelcho pare bi,

edo, baldin bazaio

iruditzen guchi

lezake neregatik

eskatu beste bi.

Badakit aitortuko

diola oneri,

arkitutzen naizela

biziñe egarri;

bañan baldin burutu—

ko baluke ori

ez uste nai detala

bere gain itzali.

baizik saiatziatik

chanchak diranari

biurtu litezkien

zulatuta egui.

JULIK.

*Iraolak saritzat
eskeñi duena*

*Donostian alcha dan
eche ederrena*

Ezta eskeñi charra
kanpotarrarentzat,
besteren gain onera
datozenarentzat;
ez eta ere emen
diran batzuentzat
arrote samarrean
bizi diranentzat
bañan... *erri ssarrian*
oitua danentzat
ta nik bezela eche
asko duenentzat,
erritar Iraola,
entzun:—Nik neretzat
Kai erdian bi batel
naigo ditut beintzat.

PEPE ARTOLA

V. Iraolari

Zure notizi erdi bat
da *Ibaizabalen*

jakin nai nukedana

osorik len-bait-len.

Irakurri nuen nik

¡¡¡ arratzaldian

Bi batel zatituta

daude *kai erdian*;

batel zar baten billa

nabill aspaldian,

jakin nai nuke konpon—

tzeko gauza dian.

L. OYA.

Iru igarkizunak igarri ditu gure
laguntzaille maite P. M.—k.

LA EDITORIAL VISCAYANA derichon moldagintzan
Gran Via, 26 eta Ledesma, 15.

IBAIZABAL

BIZKAITARREZ ETA GUIPUZKOARREZ EGUIÑA

Euskalerrian 3 peseta urtean

Erdalerrian 6 » »

Guei edo numero bakoçha chakur chiki bat

Astean Asteangoa da, ta igandeetan edo domeketan urtetan dau

Suskriziño lekua: Bilbon, Dendari kalean (calle de la Tendería), 19

JAUN JOSÉ ASTUY-RENEAN

Redakziñoa: Bilbon, Tiboli, letra B, 2.º derecha

Iragarriak

1.º orrialdean peseta 1 lerroa

3.º » » 0,20 »

4.º » » 0,15 »

Beste klaseetako iragarriak itundu edo conbenidu bearrekoak izango dira

Aurretik pagau bear dira, bai suskriziñoak eta bai iragarriak